

reportage | natuur

Tauros Haven terug in de tijd

De oerrunderen zijn er alweer uit, maar ze waarschuwt Esther Linnartz: 'Het zijn wilde dieren, dus dichtbij lopen, ze voeren of aanraken is uit de boze.'

FOTO'S: SAHNE JONGERS

Hoe de oerkoe weer tot leven wordt gewekt

De tauros is een ras dat is samen- gesteld uit Ierse, Spaanse en Italiaanse rundersoorten die genetisch dicht bij het oerrund staan.

Het oerrund is in 1827 uitgeleverd en was destijds het zwaarste Europese landzoogdier. Volwassen dieren hadden een schou- hoogte tussen de 1,80 en 1,95 meter en wogen zo'n 2000 kilogram. De koe werd rond de 150 centimeter hoog. Stichting Tauros wil met Stichting ARK Natuurontwikkeling en Revalidatie Europe, het oerrund terugbren- gen met als doel om 1 miljoen hectare Europese landbouw- grond om te zetten in wilde natuur. De

grote tauroskudde in Nederland bewaakt zich in het Brabantse natuurgebied Keent bij Ravenstein. Naast taurosen zet de stichting ook wilde paarden uit. De pre- historische dieren zijn onder andere af- gebeeld in de grotten van Lascaux (Frankrijk) en in Polen heeft de oers het langst be- staan. Men gaat ervan uit dat de laatste oers in 1827 is gestorven in een ko- rnakijk jacht- reservaat, de Puszcza Jakubowska bij Warschau. Er waren drie onder- soorten, dus primige- nus-nomadicus uit India, Bos primigenius-meurtonicus uit Noord-Afrika en Bos primigenius-primigenius uit Europa en het Midden-Oosten.

Het dier straalt een prehistorische allure uit. Hij is de koning van het landschap, de keizer van het Geuzenbos. Maar wat moet dat daar, een oers vlakbij de drukke haven?

PHOTO: TEMPELAARS

En stakje prehistorische natuur en moderne industrie raken vertrokken op de leidingstrook naast het Geuzenbos. Het oerrund kan haast niet groter. Aan de noordkant van de N15 doemen de raffinaderijen van Europoort op en klimmen rookpluimen de lucht in. Aan de andere kant strekt zich tussen het Oostvoerse en het Brielse Meer een heuvelachtig landschap uit met struiken, bossen, grassen en... oerrunderen.

Met flinke passen loopt natuurbe-

heerder Esther Linnartz van Stichting Tauros door de moeders, uitsta- kende takken ontwijkend. Ze heeft een verrekijker bij zich en draagt eenverfende kleding. „Zoals je ziet, gedijt de natuur prima in de haven, zolang je haar maar niet rust laat. Een in mei vorig jaar de taurosen hier worden afgevoerd, waarna ze erg onrustig en schrikke. Inmiddels zijn ze gewend aan hun nieuwe onderkomen.“

Two kalveren liggen, ondanks de kou, te zwaambaden op de laatste overblijfselen van de gewassen. Even kijkt ze op, maar al snel vertieren ze hun belangstelling en

sluiten hun ogen. Opslindend zijn hun aandoenlijke witte moet en de ronzige puntjes boven op hun hoofd. Over een paar maanden moeten dat stevige hoorns zijn.

Stamvader

Minder raad staat op een afstande- re hoofd elke beweging nauwlet- tend in de galen. Haar donker- bruine vacht ziet er wellig en sul- haar uit. „Maar je moet bedenken dat dit geen melkkoeien zijn. Het zijn wilde dieren en ze willen we dat ook houden. Dus dichtbij komen, ze voeren of aanraken is uit den boze“, waarschuwt Linnartz.

De natuurbeheerder werkt voor Stichting Tauros die het in 1927 uit- gestorven oerrund wil herblijven: de stamvader van alle huidige Eu- ropese runderen. Een reuzere poging werd al gedaan door de Duitse gebroeders Heck, die op basis van steriele kloneringen het bekendste fokte. „Met de DNA-technologie van nu kunnen we ook op basis van genen selecteren. Zo hopen we nog dichtbij het originele type oerrund te komen“, vertelt Linnartz. Het Havenbedrijf heeft Stichting Tauros de mooie plek midden in de haven om de dieren het rijke land- schap te laten begrazen. Volgens

Linnartz zorgen runderen voor een ander landschap dan kleine gra- zen, zoals riet, schapen en konijn- nen. „Taurosen eten de takken en struikgewassen, waardoor de natu- ur al als het ware opnieuw wordt ingrijpt. Over een jaar zie je die struiken daar op een andere plek staan. Kleine grazers kunnen daar nu knutten we ook op basis van genen selecteren. Zo hopen we nog dichtbij het originele type oerrund te komen“, vertelt Linnartz. Het Havenbedrijf heeft Stichting Tauros de mooie plek midden in de haven om de dieren het rijke land- schap te laten begrazen. Volgens

wij het voorste jong een rood- bruine vacht heeft. „Als we nu een selectie moeten maken, zouden we voor de kleinste met de donkere haren kiezen. Dat is één van de kenmerken van het oerrund. Als hij ook nog flinke hoorns, hoge poten, een atletische bouw en de juiste schouderhoogte heeft, komt hij het dicht bij de buurt van een oerrund.“ Ploteling komt de kudde in be- weging. De taurosen hebben een nieuwe bezoeker in het veld en komen met elegante tred de heuvel aflopen om hun jongen te bescher- men. De bezoeker is vrijweliger

Heub van Damme. Hij heeft de runderen en de omgeving daglijks in de gaten.

Vegetariërs

„Het is lastig voor ze om in deze tijd aan voedsel te komen en daarom gebruiken ze al hun overlevings- technieken. Ze zoeken naar wijgen, brandnetel en branselblaadjes. In het bos hebben ze een paar es- doorns koud gepopt, dat smaakt ze ook wel.“ lacht Van Damme. Het moeit veld bij het als de beesten de nachte doorns van de beesten- struiken afhaakken. „Das slarpen ze heel voorzichtig, afkattend

met hun lippen, het tassenoortje naar binnen.“ Gelukkig zijn de grote grazers echte vegetariërs en haaven beco- lers niet bang te zijn voor een rood- partij. Linnartz: „Als je ze niet rust laat, doen ze dat ook niet. Agresse zit in hun natuur niet in een reed, spreid ze je niet als veld. Ik denk moeten daarom aangepland blijven, die lijken voor de taurosen sprekend op wolven.“ De kans dat een stier een wande- laar aanvalt, is vrijwel nihil, maar mocht één van de dieren afwijken gedrag vertonen dan behaalt die in het vleespakket. „Dat klinkt heel

zwaar, maar het is klein of klein- jf of het die“ merkt de natuurbe- heerder rechter op. Hoevel de runderen zich nu in een gecontroleerde omgeving be- vinden, is het de bedoeling dat er in 2020 verschillende kudde in Eu- ropa worden uitgezet die zelfstan- dig kunnen leven. „Maar er is nog een lange weg te gaan. De tauros is nog lang niet af.“ Voorlopig blijven de troste tauro- sen dus in het havengebied. Een bijzondere gewaarwording: oerrun- deren op een steenvoer afstand van de haven die accent van bedrij- vigheid.

Huib van Damme (62)

Vrijwilliger bij D432 (Service Natuur) (Zooagieren) en daarvoor werkzaam bij rffleiding EsserMobi.

Machinist binnenvaart

„Ik heb altijd in de haven gewo- en ik vind het elke dag weer heerlijk om hier te zijn.“

De tauros begint te lijken op zijn uitgestorven stamvader, maar er is nog een lange weg te gaan

Esther Linnartz (37)

Natuurbeheerder voor Stichting Tauros.

Vee- en dierhouderij

„Het is geweldig om te bedenken de haven te werken met de natuur. Dat contrast, daar ho ik van. Het onderstreept de waarde van de natuur.“

Als een tauros afwijkt gedrag vertoont, behaalt het in het vleespakket.